

**INATSIARTUT
OMBUDSMANDIATA
UKIUMOORTUMIK
NALUNAARUTAA
2014**

Aalisarnej - tapersiissutit

5.10 Aalisariutip isaterneqarneranut tapiissutinit ilanngaassineq. Ilangaassinnermut atatillugu suliame illua'tungiusup isumaanik tusarniaaneq. Ilitersuisussaataitaneq

A-p aalisariumminik isaterinissamut tapiiffigineqarnissani Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfimmut qinnutigisimavaa. Naalakkersuisoqarfiup tapiissutit taakkua tunniunneqarnerannut atatillugu malugaa A imminut qularnaveeqqusiivigisutut Naalakkersuisoqarfimmut

taarsigassarsianik arlalinnik akilerneqarsimannngitsunik akiitsoqartoq, Naalakkersuisoqarfille isaterinerissamut tapiissutininit tamarmiusunit tamatuma nassatarisaanik ilanngaassilluni.

Naalakkersuisoqarfiup aalisariummik isaterinermut tapiissutininit ilanngaassinermut atatillugu pisassarisanik piunasaqartarneq pillugu inatsiseqartitsiner-mi sukumiisumik akiliisarneq pillugu malittarisassat pillugit isumaliutersuu-teqarsimannnginnera taamaalillunilu aalisariummik isaterinermut nammi-nermut tapiissutitut naatsorsuunneqartut ilaannit inatsisikkut tunngavissa-qannngitsumik ilanngaassisimanera Ombudsmandip ajuusaarnartutut isigaa.

Ombudsmandi isumaqarpoq ilanngaassisarneq pillugu malittarisassat nali-nginnaasut tunngavigalugit ilanngaassineq suliassat sularineqartarnerat pil-lugu inatsimmi aalajangiinermik oqartarnertut aalajangiinerunngitsoq, taa-maattumillu suliame illua'tungiusup isumaanik inatsit taanna tunngavigalugu tusarniaasoqarsimasussaannngikkaluartoq. Ombudsmandili pisumi nalileereer-luni isumaqarpoq A suliame illua'tungiusutut isumaanik ingerlatsinermi ileq-qorissaarneq tunngavigalugu tusarniaavigineqarsimasariaqaraluartoq. Om-budsmandi aammattaaq isumaqarpoq A isaterinissamut tapiissutinik qinnu-teqarnerminut atatillugu Naalakkersuisoqarfimmit ingerlatsineq pillugu inat-siseqartitsinermi ilitersuisussaatitaanermik tunngavik tunngavigalugu ilitser-sorneqarsimasariaqaraluartoq, matumani ilanngaassivigineqarnissamik piu-masaqaateqarfigneqarsinnaanera ilanngullugu eqqarsaatigalugu, taamatumi ilitersuineq pissusissamisoorsimassagaluarmat (oqaaseqaat 3. oktober 2014-imeersoq 2014-813-0009-mik j.normoqarpoq).

F ApS Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfimmit (taamanikkut Aalisarnermut Piniarnermullu Pisorta qarfiusumit) 2006-imi 2007-imilu inuussutissarsiutitigut tapersiissutininit pingasoriarluni taarsigassarsivoq, aalisariummik pisinissamut iluarsaassinissamullu kiisalu aalisarnermi atortussanik assigiinngitsunik pisinissamut atugassanik.

F ApS-imi pisortaasoq A kisimilu piginnittuusooq taarsigassarsinernut taakkununga peqatigitillugu imminut qularnaveeqqusiivigisussatut inissippoq, taannalu tunngavigalugu “[F ApS-ip Naalakkersuisoqarfimmut] sukkulluunniit akiitsorisinnaasaanut tamanut” qularnaveeqqusiisunngorluni (akiitsunut tamanut qularnaveeqqusiisuunermik taaneqartartumik).

F ApS 2008-mi akiliisinnaajunnaarpoq. Imaattoq paasivara, tassalu Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup pisassarisani suliffeqarfiup akiliisinnaajunnaartup pigisaanut nalunaarutigisimagai, pigisalli suliarineqarnerat akiitsoqarfiusut pisassarisasa ilaannik taakkununga tunniussinani inaarlugu suliarineqarsimasoq.

Akiitsut sinneri Naalakkersuisoqarfiup akilersinniarsimanerai Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup A-llu imminut qularnaveeqqusiisuffiusutut isumaqatigiinnngissutigaat. Suliamili allagaatit aallaavigalugit imaaliannaq takusinnaavara akiitsut piffissami sivisoorujussuarmi eqqaasitsisutigineqarsimanngitsut. Naalakkersuisoqarfiup A allakkatigut 13. juli 2011-meersutigut nalunaarfigaa akiitsut sinneri akilersinniagassanngorlugit nasiunneqarsimasut. A oqarpoq allakkat taaneqartut tigusimanngikkini, allakkallu normumik kukkusumik normulerlugit nassiunneqarsimanerat innersuussutigalugu. Akiitsut tamatuma kingornatigut akilersinniarneqarsimanersut, taamaattoqarsimappallu qanoq iliorluni akilersinniarneqarsimanersut takujuminaatsippara.

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik A-p qinnuteqarnera tunngavigalugu A-p aalisariutaataata nammineq pigisaata isaterneqarnissaanut tapiissuteqartoqassasoq allakkatigut 5. juli 2013-imeersutigut aalajangiivoq. Tapiissutit aalisarnermut aningaasaliissutinut immikkoortitat pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 15, 20. november 2006-imeersoq tunngavigalugu akuersissutigineqarput. Tapiissutit 1,5 mio. kr.-t missaannut amerlassusilerneqarput.

Pissutsit imatut paasisariaqarpakka suliat inuussutissarsiornermut tapersiissutitut taarsigassarsianut aamma isaterinermut tapiissutinut tunngasut Naalakkersuisoqarfimmi immikkoortortaqaarfinit assigiinnngitsunit marlunnit suliarineqartartut, taamaalilluni A-p (imminut qularnaveeqqusiivigisutut) Naalakkersuisoqarfimmut akiitsui immikkoortortaqaarfiup isaterinermut tapiissutinik akuersissutiginnittup tapiissutinik tunniussinermi aatsaat malugisimagai.

A-p eqqartuussissuserisua Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup e-mailikkut 3. december 2013-imeersukkut nalunaarfigaa A-p akiitsui malugineqartut, tamannalu isaterinermut tapiissutinik tunniussineq eqqarsaatigalugu sunik kinguneqassanersoq Naalakkersuisoqarfiup sukumiinerusumik misissorniaraa.

A-p eqqartuussissuserisua Naalakkersuisoqarfiup e-mailimut taaneqartumut uigiullugu e-mailikkut 5. december 2013-imeersukkut nalunaarfíga isaterinermut tapiissutit tunniunneqartut 1,5 mio. kr.-t missaat A-p inuussutissarsiornermut tapersiissutit taarsigassarsiaanut akiitsut sinnerisa 3 mio. kr.-t sinneqartut matussutissaasa ilaattut ilanngaatigineqartut.

A-p uannut naammagittaalliuutaa tunngavigalugu Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik allakkatigut 20. maj 2014-imeersutigut qinnuigaara suliaq pillugu oqaaseqaateqaqqullugu. Naalakkersuisoqarfik qinnuigaara oqaaseqaammuni pisassarisanik piumasaqartarneq pillugu inatsiseqartitsiner-mi ilanngaassinertaqanngitsumik akiliisarneq pillugu malittarisassat pillugit sunik isumaliutersuuteqarsimanini kiisalu ilanngaassinermi ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsiner-mi aalajangiinermik oqartarneq pillugu sunik isumaliutersuuteqarsimanini pillugit aamma nassuiaateqaqqullugu.

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik uannut allakkatigut 9. juli 2014-imeersutigut oqaaseqaateqarpoq. Oqaaseqaammit ilaatigut makku erserput:

“[...]

Isaterinissamik qinnuteqaatip suliarineqarnerani soq akiligassanut kinguaattoorutit paassutissiissutigineqarsimannginnerannut pissutaavoq inuussutissarsiutinut tapersiisarnermut suliassanik suliaqartartup suliamik suliarinnittup taamanikkut A-p isaterinissamut tapiissuteqartoqarnissaanik qinnuteqaataa suliarineqarnerani napparsimasimanagera. Tassungaa atatillugu oqaatigineqassaaq qinnuteqaatip suliarineqarnerani suliaq akiliisitsiniartarfimmu nassiunneqarneraniit ukiut marluk ingerlareersimammata. Tamatuma kinguneraa aatsaat Naalakkersuisoqarfik isaterinermut tapiissutinik akilersuilluni aallartereersoq pissutsit tamakku saqqummerseqqinneqarmata illua'tungerisallu isaterinissamut tapiissutissanik qinnuteqaataanut atatillugu isigineqalermata.

Akilersuilivinnissamik tunngaveqarneq eqqarsaatigalugu Naalakkersuisoqarfiup erseqqisassavaa utertitsilluni akiliisitsisarneq angallatinik pisoqalisunik isaterinermut tapiissuteqartarneq pillugu kaajallaasitami 1. september 2010-meersumi § 8 [...] takuneqarsinnaammat. Naalakkersuisoqarfik isumaqarportaaq illua'tungerisaq ajunngitsumik siunertaqarsimassanngitsaq akiitsunut tunngatillugu. Piffissamut aalajangersimasumut akileeqqusissutit nassiunneqarsimasut taamatullu nammineerluni akiitsoqarnermik nalu-

naaruteqarsimaneq atsiorneqarsimasoq taamatullu allakkat 13. juli 2011-meersut tunngavigalugit paasereersimasariaqarjaa suli akiligassaqarluni.

Paasissutissiissutitut oqaatigineqassaaq Naalakkersuisoqarfiup malittarisassat allannorg-tinnialermagit, taamaalilluni malittarisassat siunissami nalunaarummi kaajallaasita-miunngitsoq saqqummissallutik.

Taamatuttaaq Naalakkersuisoqarfiup illua'tungerisani, eqqartuussissuserisua aqqutigalugu, pissutsinik Naalakkersuisoqarfik tamakkuninnga paasisaqaraangat sapinngisamik pilertortumik ilimasaartarpaa. Naalakkersuisoqarfik pissutsinik ulloq 27. november [2013] paasisaqarpoq ingerlaannartumillu akiliisitsiniarnermut oqartussaasut attaveqarfigalugit, akiitsut akilersinneqarsimanersut paasiniarlugu akiitsullu akilerneqarsimanngiinnassappata suut tamatuma kingunerisinnaassanera. Naalakkersuisoqarfik qarasaa-siakkut 3. december [2013-imeersunik] allagaqarluni illua'tungerisamut ilisimatitsissu-teqarpoq:

“Akiliuteqarnissap suliarineqarnerani Naalakkersuisoqarfiup paasilerpaa A pisortanut akiligassaminik akiitsoqartoq. Inuussutissarsiutinut tapersiisarfirmmut akiitsut pineqarput, taakku 2011-mi akilersinniagassanngorlugit nassiuuneqarsimallutik. Naalakkersuisoqarfiup Akileraartarnermik Aqutsisoqarfik peqatigalugu akiliuteqarnermut tunngatillugu tamatuma suut kingunerissanera misissulerpai. Qanittunnguakkut tusarfigiumaarpatsigut.”

Naalakkersuisoqarfiup taamanikkut akiliisitsiniartarnermut oqartussaasut allakkatigut attaveqarfigisarpai, taamaalillunilu illua'tungerisap eqqartuussissuserisuanut ulloq 5. december [2013] allagaqaqqilluni:

“Pineqarpoq Naalakkersuisoqarfiup ulloq 13. juli 2011-mi akiitsut akilersorneqanngitsut akilersinniagassat pillugit suliaq nassiumagu. Akiitsut A-p siusinnerusukkat ingerlatseqatigiiffiutaanit F ApS-imeersuupput. Ingerlatseqatigiiffik akiliisinnaajunnaarluni unissimavoq, kisianni A ingerlatseqatigiiffimmut nammineq akiitsunut pissusaalluni qularnaveeqquisiisuvoq. Piffissami suliap akiliisitsiniartarfirmmut nassiuuneqarfiani akiitsut 3.019.530 koruuninik amerlassuseqarput. Malittarisassat atuuttut malillugit isaterinermut tapiissutit 1.502.450 koruuniusut taamaalillutik akiitsunut akiligassanut ilanngaatigineqassapput. Ilanngaassineq piumasagaatinillu akiliisitsiniar-neq eqqarsaatigalugit Akileraartarnermik Aqutsisoqarfik tamakkulerisarpoq. Allakkiat pissutsinut uppernarsaataasut ilanngunneqarput.”

Allakkanut mailikkut nassiussanut taakkununga marluusunut Naalakkersuisoqarfik illua'tungerisamit imaluunniit illua'tungerisap eqqartuussissuserisuanit akissutinik tigusa-

qanngilaq. Taamaalilluni akiliuteqarnek ilanngaassinerlu ulloq 12. december [2013] suliarineqarput. Aatsaat ulloq 21. januar [2014] illua'tungerisap eqqartuussissuserisua Naalakkersuisoqarfiup pisortaanut allappoq ataatsimeeqatiserinnillunilu.

Pisortat ingerlatsineranni inatsilerinermut tunngatillugu aalajangiisernerup paasineqar-nissaa pillugu Naalakkersuisoqarfik ilanngaassinermini sunik eqqarsaatersorsimanersoq eqqarsaatigalugu Naalakkersuisoqarfik isumaqataavoq tamanna pisortat ingerlatsineranni inatsilerinermut tunngatillugu paasinnittaaseq malillugu aalajangiinerummat. Tamannaluuna tunngavigalugu Naalakkersuisoqarfiup illua'tungerisap eqqartuussissuserisua Naalakkersuisoqarfik tamakkuninnga ilisimannilerniariarmat sapinngisamik piaartumik pissutsit pillugit nalunaarfigaa, qarasaasiakkut allakkatigut 3. december [2013]-imeersutigut aamma qarasaasiakkut allakkatigut 5. december [2013]-imeersutigut. Taamaaliortoqaraluortoq Naalakkersuisoqarfik saaffiginnissutinut marlunnut akissutisinnilaq. Tamakku tunngavigalugit Naalakkersuisoqarfik akiliuteqarpoq ilanngaassillunilu ulloq 12. december [2013].

[...]”

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup oqaaseqaa-taa 9. juli 2014-imeersoq A-mut suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaatitut allakkatigut 14. juli 2014-imeersutigut nassiuppara, taannalu oqaaseqaatinik e-mailikkut 7. august 2014-imeersukkut ilanngussartalikkut tunniussivoq.

Tamatuma kingornatigut imaattunik oqaaseqaateqarpunga:

“1. Misissuinerma killissalersorneqarnera

Suliami matumani pingaarnertut ajornartorsiut tassaavoq Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup F ApS-imut taarsigassarsiissu-timinik A-p imminut qularnaveeqqusiisuuffigisaanik A-p aalisariumminik isate-rinissaanut tapiissutinut ilanngaassisinnaanera. Ajornartorsiut taanna immik-koortumi 2-mi sukumiinerusumik isummerfigaara.

Ilanngaassisoqarnissaanik aalajangiineq sioqqullugu suliami illua'tungiusoq isu-maanik tusarniaavigineqarsimasussaagaluarnersoq immikkoortumi 3-mi suku-miinerusumik isummerfigaara. Allatut oqaatigalugu suliasat suliarineqartarnerat pillugu inatsit ilanngaassinermut atatillugu atuuttutut isigisariaqarnersoq isum-merfigaara. Ilitsersuisussaatitaaneq ingerlatsivimmut atuuttoq immikkoortumi tassani aammattaaq isummerfigaara.

2. Inuussutissarsiutinut tapersiissutitut taarsigassarsiat A-p aalisariummik isaterinissaanut tapiissutitut akuersissutigineqartunit ilanngaatigineqarnerat

2.1. A-mit pisassarisat pillugit aallarnisaataasumik oqaaseqaatit

A imatut paasivara taassuma paasinninnera unaasoq F ApS-ip Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfimmit 2006-imi 2007-imilu inuussutissarsiutinut tapersiissutitut taarsigassarsiai pingasut atorunnaarsimasutut isigineqartariaqartut. Tamatuma nassatarisaanik aamma paasivara A-p paasinninnera unaasoq imminut qularnaveeqqusiisuuffiginini aamma atorunnaartoq.

Aallaqqaasiutitut oqaatigaara taarsigassarsiat taakku aalisarnermut, piniarnermut nunalerinermullu tapersiissutitut pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 10, 12. november 2001-imeersoq (2006-imi taarsigassarsiat) kiisalu aalisarnermik piniarnermillu inuussutissarsiutillit inuussutissarsiornerannik siuarsaneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 10, 20. november 2006-imeersoq (2007-imi taarsigassarsiat) tunngavigalugit taarsigassarsiarineqarsimasut. Inuussutissarsiutitigut tapersiisarneq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 12-imi, 12. december 1984-imeersumi § 8, imm. 1, nr. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq inuussutissarsiutinut tapersiissutitut taarsigassarsiat akilerneqartussanngortinneqassasut, erniat akilersuutilluunniit ullormit akilerneqarfissaminnit qaammat ataaseq qaangerlugu akilerneqarsimanngippata.

Taarsigassarsiat akilerneqarsimanngitsut allatulluunniit iliornikkut erseqqissumik atorunnaarsinneqarsimanngitsut pisoqalisoormikkut ilatsiinnarnerluunniit pissutigalugu atorunnaarsinnaapput.

Pisoqalisoortarneq eqqarsaatigalugu inatsisitigut tunngavigisaq tassaavoq Danske Lovimi 5-14-4 kiisalu pisassarisat aalajangersimasut pisoqalisoortarnerat pillugu inatsimmi (lov om forældelse af visse fordringer) nr. 274-imi, 22. december 1908-meersumi (inatsimmi 1908-meersumi) §§-it 1-imit 3-mut. Malittarisassat taakku aningaasaatit pigisallu aningaasanik nalillit pillugit inatsisit assigiinngitsut Kalaallit Nunaanni atulersitaanissaannik inatsisikkut nr. 104-kkut, 31. marts 1965-imeersukkut Kalaallit Nunaannut atortuulersinneqarpoq.

Akiitsut allagartaasa pisoqalisoortarnerat eqqarsaatigalugu Danske Lovimi 5-14-4-mi malittarisassaq akiitsut pilersinneqarnerannit ukiut 20-t qaangiunneranni pisoqalisoortarnerannik aalajangersaasoq atuuppoq.

Taarsigassarsiat pineqartut 2006-imi 2007-imilu taarsigassarsiarineqarsimapput. Taarsigassarsiat taamaalillutik pisoqalisoorsimangillat. Tamanna A-p imminut qularnaveeqqusiisuuffigineranut aamma atuuppoq, tassami qularnaveeqqusiisunit pisassarisat Danske Lovimi malittarisassat tunngavigalugit pisoqalisoortarmata, pisassarisanut inatsimmi tassani pineqartunut ilaatinneqartunut qularnaveeqqusiineq pineqarpat, tak. pisoqalisoortarneq pillugu inatsisip allanngortinneqarnera pillugu isumaliutissiisummi nr. 1460/2005-imi qupperneq 240.

Taarsigassarsiali erniaat Naalakkersuisoqarfimmit akilersinniarneqarsinnaanngorsimaffimminnit ukiut tallimat qaangiunneranni pisoqalisuussapput, tak. inatsimmi 1908-meersumi § 1, nr. 2, tak. § 2.

Pisoqalisoortarneq pillugu malittarisassat saniatigut ilatsiinnartarnermik tunngavik nalinginnaasoq pillugu malittarisassaq atuuppoq, tassuunalu aalajangersarneqarpoq akiitsoqarfiusup akiitsoqartumit pisassarisai atorunnaarsinnaasut, akiitsoqarfiusoq pisassarisaqartoq pisassarisallu taakku atortussaatisamaarai akiitsoqartumut erseqqissarneqarsimangippat, tak. Gomardip atuakkiaani "Obligationsret"-imi 2009-meersumi immikkoortoq 3, quppernerit 265 tulluilu. Akiitsoqartup akiligassai ilatsiinnartarnermik tunngavik taanna tunngavigalugu atorunnaarpata akiligassaqartoq qularnaveeqqusiisuusimappat qularnaveeqqusiisuunera aamma atorunnaassaaq, qularnaveeqqusiisuunerup pisassarisanut pingaarnernut pissusissamisoortumik attuumassuteqartuunera pissutigalugu.

Ilatsiinnartarnermilli tunngaveqarneq taaneqartoq atuutissanngilaq akiligassaqarfigneqartup pisassaqarnera akiligassaqarfigneqartumit atortussaatinniarneqartoq akiligassaqartumut erseqqippat erseqqittariaqaraluarpalluunniit, assersuutigalugu aningaasanngorlugit pisassarisat suussusii erseqqissumik nassuiarneqarsimasut. Akiligassaqarfigneqartup pisinnaatitaaffia taassuma akiligassaqarfigneqarnerminik sukumiisumik erseqqissaasimanginnera pissutiginnarlugu atorunnaarneq ajorpoq, tak. Højesteretsip eqqartuussutaa 15. juni 1978-imeersoq ("Ugeskrift for Retsvæsen"-imi 1978-imeersumi quppernervi 635-mi tulliinilu naqinneqartoq).

Taamaattumik erniat eqqarsaatigalugit ajornartorsiutip qulaani taaneqartup saniatigut A-p akiligassani eqqarsaatigalugit imminut qularnaveeqqusiisuuffiginerata suli atuunera pillugu oqaaseqaatissaqanngilanga.

2.2. Ilanngaassisimaneq

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik suliami matumani inuussutissarsiutinut tapersiissutitut taarsigassarsiat A-p aalisariummik isaterinissanut tapiissutitut akuersissutigineqartunit ilanngaatisimavai.

Pisortani oqartussaasoq innuttaasup pisortanit pisassarisaanit pisassarisanik piumasaqarneq pillugu inatsiseqartitsinermi malittarisassat nalinginnaasut tunngavigalugit aallaavittut ilanngaassisinnaavoq, tak. Gomardip atuakkiaani siusinnerusukkut taaneqartumi quppernerit 218 tulliilu, tak. quppernerit 208 tulliilu. Ilanngaassisoqassappat tunngaviusumik piumasqaatit tassaapput pisassarisat taakku imminnut nalimmassaqatigiissinnaasuussasut, akilerneqartussanngorsimassasut kiisalu illua'tungerinneqassasut, tassa imaappoq pisassarisanut siullerit akiligassaqartoq pisassarisat aappaannik akiligassaqarfigineqartuussasoq.

Manna tunngaviutittariaqarpara, tassalu tunngaviusumik piumasqaatit taakku suliami matumani eqqortinneqarsimasut. Suliami pingajuusutut pisinnaatitaafeqartoqanngitsoq aammattaaq tunngaviutippara. Kiisalu tunngaviutippara suliami matumani pisassarisat (inuussutissarsiornermut tapersiissutinit taarsigassarsiat aamma isaterinermut tapiissutit) inatsiseqartitsinikkut tunngasutigut assigiimmik aallaaveqanngitsut, taamaakkaluarpammi ilanngaassinissamut annertunerusumik periarfissaqartitsilissammat.

Pisuni aalajangersimasuni ilanngaassisoqarsinnaanngilaq, naak taamaaliornissamut tunngaviusumik piumasqaatit eqqortinneqarsimagaluartut. Pisuni taakkunani ilanngaassinertaqanngitsumik akiliisoqassaaq.

Taamaalilluni ilanngaassineq pisassarisanik illua'tungeriit isumaqatigiissuteqarne risigut aningaasannorlugit inuuniarnermi aningaasartuutit pisariaqartut suussusertik tunngavigalugu aalajangersimasut (akissarsiat, isumaginninnermi tunniunneqartartut il.il.). imaluunniit "isumaqatigiissut paasinninnerluunniit nalinginnaasoq tunngavigalugu siunertat aalajangersimasut matussutissaattut atugasasatut immikkoortinneqarsimasut ("nalunaaqutserneqarsimasut"), tak. Gomardip atuakkiaani siusinnerusukkut taaneqartumi qupperneq 224, matussutissaattut akilerneqartussanik pissarsiniarnermi ilaatigut atorneqarsinnaanngilaq.

Suliami matumani apeqqutaavoq isaterinissamut tapiissutit pisassarisaneersut paasinninneq nalinginnaasoq tunngavigalugu siunertamut aalajangersimasumut atugassatut immikkoortinneqarsimasut ("nalunaaqutserneqarsimasut"). Taa-

maappat A-p isaterinissaanut tapiissutitut akuersissutigineqartut pisassarisai ilanngaavigineqarsinnaanngillat.

Isaterinernut tapiissutit pillugit malittarisassat aalisarnermut aningaasaliissutinut immikkoortitat pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 15-imi, 20. november 2006-imeersumi kingusinnerusukkut allanngortinneqarsimasumiipput (aalisarnermik aningaasalersuineq pillugu inatsimmiipput) (pingaartumillu Inatsisartut inatsisaanni nr. 13-imi, 2. december 2009-meersumiillutik), tak. tassani kapitali 6.

Isaterinermut tapiissutit amerlassusissaat aalisarnermik aningaasalersuineq pillugu inatsimmi § 15 tunngavigalugu aalajangersarneqartarput. Tassuuna aalajangersarneqarpoq tapiissutit amerlassusissaat pingaarnertut aalajangersarneqartussat tassaasut tunngaviusumik aningaasartat angallatip oqimaassusianut/usitussusianut tunngatitanik ilallugit.

Taamaalillutik isaterinermut tapiissutit tassaaginnanngillat isaterinermut aningaasartuutit, tamannalu imatut paasisariaqarpara qinnuteqartut ataasiakkaat isaterinermut atatillugu aningaasatigut naammaginartumik/naleqquttumik taarsiivigineqarnissaat tapiissutitigut aamma qulakkeerneqassasoq.

Aalisarnermik aningaasalersuineq pillugu inatsimmi § 16, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq aalisariut pineqartoq isaterinermut tapiissutit tunniunneqarneranni piviusumik [pinngitsoorani] isaterneqassasoq.

Aalajangersagaq taanna inatsit pillugu oqaaseqaatitigut (inatsisissatut siunnersuummi § 1, nr. 11-mi) itisilerneqarpoq, taakkunanngalu makku erserput:

“§ 16-imi isaterinermut tapiissutit tunniunneqareernerini angallat suneqassanersoq pillugu malittarisassanik aalajangersaasoqarpoq. [...] § 16, imm. 1-imi ersippoq tapiissutinik akiliisoqarnerani angallat aserorterneqavissasoq. Tamanna imatut isumaqarpoq angallat siunertanut allanut atorneqassanngitsoq, aalisariutinillu nalunaarsuiffimmit peerneqassalluni.”

Taamaalilluni manna qularutissaagunanngilaq, tassalu inatsisiliortut aalajangersakkakut tassuuna siunertarigaat – tamannalumi inatsimmi kapitali 6-ip qulequtaani aamma takuneqarsinnaareerpoq: “Aalisarnermi aalisariummik

isaterinissamut tapiissutit pillugit aalajangersakkat“ – isaterinermut tapiissutit (ilaat) piviusumik [pinngitsoorani] isaterinermut atorneqassasut. Allatut oqaatigalugu, tak. Gomard, tapiissutit (ilaat) isaterinermut atugassatut nalunaaqutserneqarsimapput.

Inatsiseqartitsinermik paasinninneq taaneqartoq aalisarnermik aningaasalersuineq pillugu inatsimmi siunertatut aalajangersakkamit aamma ikorfartorneqarpoq, tak. inatsimmi § 1. Taamaalilluni aalajangersakkami tassani imm. 1-imi oqaaseqatigiit aappaasigut isaterinermut tapiissutit atulersinneqarnerannut (Inatsisartut inatsisaannut nr. 13-imut, 2. december 2009-meersumut) atatillugu ikkunneqartukkut aalajangersarneqarpoq inatsisip manna (aamma) siunertarigaa: “...sinerissamut qanittumi aalisarnermi aaqqissugaanikkut naleqqussaanermut atatillugu akuersissutit peerneqarnerisigut angallatit isaternissaannut tapiissutit atulersinnerisigut maannakkut siunissamilu pisaqarnissamut periarfissanut aalisariutit angissusiisa naleqqussarnissaat.”

Taamaalilluni ataatsimut isiginnillunga paasinninnera unaavoq piviusumik [pinngitsoorani] isaterinermut tapiissutit inatsisiliortunit imatut nalunaaqutserneqarsimasut Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik aningaasani taakkunani pisortat pisassarisaannik ilanngaassisinnaajunnaarsillugu. Taamaalillutik aningaasat ilanngaassinertaqanngitsumik tunniunneqassapput.

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup suliami A-mut tunngasumi ilanngaassinermi atatillugu taamatut isumaliutersuuteqarsimanninnera taamalu tapiissutit ilaannit pineqartunit inatsisikkut tunngavissaqarani ilanngaassisimanagera ajuusaarnartutut isigaara. Tamatumani oqaatigaara Naalakkersuisoqarfiup ilanngaassisarneq pillugu aalajangersakkamut kaajallaasitamit aalajangersarneqarsimasumut innersuussinera allatut inerniliinissamut pissutissaqalersitsinngitsoq, tassami oqartussaasut inatsiseqartitsinikkut maleruqaqsumik taamaattumik inatsiseqartitsinikkut innuttaasunut tunngaveqarniarsinnaanngimmata.

Tapiissutit ilaat piviusumik [pinngitsoorani] isaterinermut atorneqanngitsut eqqarsaatigalugit manna isumaliutersuutigeqqinneqarsinnaavoq, tassalu tapiissutit taakkua ilaat siunertamut aalajangersimasumut atugassatut aamma nalunaaqutserneqarsimanninnersut – taamalu ilanngaaviginngitsoorlutik. Tapiissutit ilaat

taaneqartut qulaani pingaarnertut oqaatigineqartutut isaterinermut atatillugu aningaasatigut taarsiissutitut isigineqartariaqarput.

Tapiissutit ilaat taakku ilanngaassivigineqarsinnaajunnaarsillugit nalunaaqutserneqarsimanersut erseqqarluppoq. Taamaattumik Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik ajornartorsiut taanna pillugu siullertut isummerfiginnippat tamanna eqqornerpaasutut isigaara.

Taamaallilunga ataatsimut isiginnillunga inassuteqaatigaara suliaq A-mut tunngasoq Naalakkersuisoqarfiup suliareqqissagaa, isumaliutersuutikkalu qulaani taaneqartut isiginiarlugit suliarissagaa.

3. Ilanngaassinermut atatillugu suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaaneq (ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu aalajangiinermik oqartarnej) kiisalu ilitersuisussaataaneq

Suliamik matuminnga suliarinninninnut atatillugu malugaara ilanngaassineq A suliami illua'tungiusutut isumaanik ilanngaassineq sioqqullugu tusarniaaviginagu ingerlanneqarsimasoq.

Tamatumani eqqortussaq anguniarlugu oqaatigaara manna isumaqatiginngikkiga, tassalu Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup - uannut oqaaseqaammini 9. juli 2014-imeersumi taamatut paasisariaqakkattut – oqaatigigaa A-p eqqartuussissuserisua ilanngaassineq sioqqullugu suliami illua'tungiusutut isumaanik tusarniaavigisimagaa. E-mailit Naalakkersuisoqarfiup innersuussutigisai tusarniaanermut attuumassuteqanngillat.

Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq pillugu malittarisassat suliasat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 19-imiipput.

Suliasalli suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi malittarisassat, matumani inatsimmi § 19-imi malittarisassat ilanngullugit eqqarsaatigalugit, taamaallaat “suliani aalajangiiffigineqartuni” atuupput, tamatumani tak. inatsimmi § 2, tassuunani aalajangersarneqarmat inatsit sulianik aalajangiiffigineqartunik aalajangiiffigineqartussanilluunniit suliarinninnermut atuuttoq.

Suliasat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 2 pillugu oqaaseqaatinit erserpoq “aalajangiiffigineqarsimasunik aalajangiiffigineqarumaartunilluunniit” oqar-

nermi eqqarsaatigineqartoq sulianik inatsiseqartitsinermut tunngasunik, tassa imaappoq oqaaseqaatinik suliaqarneq, taakkunuuna aalajangerniarlugu pisumi suna eqqortuunersoq imaluunniit eqqortuussanersoq.

Inatsisilerinikkut atuagarsornermi una isumaavooq, assersuutigalugu tak. Niels Fengerip atuakkiaani “Forvaltningsloven med kommentarer”-mi 2013-imeersumi quppernerit 95 tullialu, oqartussaasup aningaasanngorlugit allanit pisassarisani pillugit aalajangiineri suliaqarneq pillugu inatsimmi pineqartunut ilaatinneqartut, oqartussaasup pisassarisaanut inatsisikkut tunngavigisaq tassaappat pisortat pillugit inatsiseqartitsineq, imaannitsoq inuit ataasiakkaat pillugit inatsiseqartitsineq.

Oqartussaasup pisassarisaminik akiliisitsiniarluni iliuuserisai inuit ataasiakkaat pillugit inatsiseqartitsineq tunngavigalugu iliuuserineqartut taamalu aalajangiinermik oqartarnermi pineqartunut ilaatinneqanngitsutut aallaavittut erseqqissumik isigineqarput – pisassarisat pisortat pillugit inatsiseqartitsinermik imaluunniit inuit ataasiakkaat pillugit inatsiseqartitsinermik tunngaveqarnerat apeqqutaattinagu – tak. Niels Fengerip atuakkiaani siusinnerusukkut taaneqartumi qupperneq 96 kiisalu Folketingip Ombudsmandiata 2013-imi ukiumoortumik nalunaarutaani quppernermi 10-mi suliaq 2013-3-mik normoqartoq. Isumaliutersuutit qanoq inernilerneqarnissaannut aalajangiisuusoq tassaasariaqarpoq akiliisitsiniarnermi iliuuserineqartut ataasiakkaat ingerlatsivimmu immikkut sammitinneqarnersut, imaluunniit akiliisitsiniarnermi iliuuserisaaq tassaannersoq akiligassaqarfusup akiliisitsiniarnermini ataatsimut iliuuserisaa.

Folketingip Ombudsmandiata – pingaartumik siusinnerusukkut, tak. Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakkiaanni “Forvaltningsret”-imi 2002-meersumi qupperneq 53 – manna (naak qularpalukkaluamik) tunngaviutittarsimavaa, tassalu ilanngaassinissamik aalajangiineq akissarsianit ilanngaassinissatut ittoq suliaqarneq suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi (ingerlatsineq pillugu inatsimmi) aalajangiinermik oqartarneq tunngavigalugu aalajangiinertut isigineqartariaqartoq.

Paasinninnerli taanna Ombudsmandip oqaaseqaataani qulaani taaneqartumi 2013-imeersumi quppernermi 10-mi immikkoortumi siullermi qimanneqarsimasorinarpoq, ilanngaassisarnermimi ajornartorsiut tassani taaneqarsimanngiluinnarmat.

Naak tamanna nalorninartoqaalukkaluartoq ilanngaassisarneq pillugu malittarisassat nalinginnaasut tunngavigalugit ilanngaassinissamik aalajangiinerit suliassat sularineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu aalajangiinertut isiginnginnissaat qaninnerpaasoq isumaqarpunga. Tamanna aalajangiinermik oqartarnermi akiliisitsiniarnermi iliuutsit ingerlatsivimmut immikkut sammitinneqartut aamma akiliisitsiniarnermi iliuutsit akiligassaqarfiusunut nalinginnaasunut sammitinneqartut avissaartisimaneqarnissaat qulaani taaneqartunut aamma naapertuunnerpaajuvoq. Tamatumani aamma oqaatigaara akissarsianik ilanngaassisarneq pillugu malittarisassanut ilanngaassisoqarnissaanik aalajangiinerit aalajangiinerunissaanik tunngavilersuutitut innersuussineq isuma una aallaavigalugu assortorneqarsinnaasoq, tassalu akissarsianit ilanngaassisarneq pillugu malittarisassat ilanngaassisarneq pillugu malittarisassanit nalinginnaasunit allaanerussutaat tassaasoq ingerlatsivimmut immikkut sammititaanertik.

Uanga paasinninnera unaagaluartoq ilanngaassisarneq pillugu malittarisassat nalinginnaasut tunngavigalugit ilanngaassisoqarnissaanik aalajangiinerit – tamaassorinartumik – aalajangiinerunngikkaluartut, pisut qanoq issusiat apequtaatillugu suliassat sularineqartarnerat pillugu inatsimmi tunngaviit malinneqarnerat assersuutigalugulu suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaaneq ingerlatsinermi ileqqorissaarnermut naleqqunnerpaasussaavoq.

Suliami matumani pineqartoq tassaavoq A-p Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalackersuisoqarfimmit ilitserorneqareerluni aalisariummik isaterinermut tapiissutinik qinnuteqarnera akuerineqarneralu, A-li akiitsut Naalackersuisoqarfiup taarsigassarsisoqarnissaanik nammineq akuersisimaneratigut pilersimasut ilanngaassutigineqarnissaanik piumasqaateqarfigineqarsinnaanermik ilitserorneqarsimanani.

Tamanna tunngavigalugu Naalackersuisoqarfiup A ilanngaassinissamik aalajangiineq sioqqullugu suliami illua'tungiusutut isumaanik ingerlatsinermi ileqqorissaarneq tunngavigalugu tusarniaavigisimanngimmagu tamanna ajuusaarnartutut isigaara. A-p isaterinissamat tapiissutinik qinnuteqarneranut atatillugu Naalackersuisoqarfimmit ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi ilitseruisussaaitaanermik tunngavik tunngavigalugu ilitserorneqarsimannginnera, matumani ilanngaassivigineqarnissamik piumasqaateqarfigineqarsinnaanera ilanngullugu eqqarsaatigalugu, aamma ajuusaarnartutut isigaara - taamatummi ilitseruineq

pisussissamisoorsimassagaluarmat. Tamatumani oqaatigaara uanga paasinninnera unaasoq suliamik suliarinnittup inuussutissarsiutinut tapersiissuteqartarneq pil-lugu sulianik isumagisaqartup isaterinissamut tapiissutit akuersissutigineqarnerisa nalaani napparsimasimanagera utoqqatsissutitut atornerqarsinnaanngitsoq, naak Naalakkersuisoqarfik isumaqaraluartoq tamanna utoqqatsissutaasinnaasoq; taamaalilluni oqartussaasup sulianik ingerlatsinini sulianillu ingerlatseriaatsini oqartussaasup iluani paatsooqatigiittoqarsinnaajunaarlugu aaqqissuuttariaqarpai.”

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup allakkatigut 19. november 2014-imeersutigut nalunaarfigaanga suliaq suliareqqilerniarlugu aalajangerluni.

Naalakkersuisoqarfik allakkatigut 21. november 2014-imeersutigut nalunaarfigaara oqaatigineqartoq tusaatissatut tigugiga suliamilu annertunerusumik iliuuseqaqqis-sanngitsunga.